

Όταν ήμαστε ορφανοί - Ishiguro Kazuo | Εκδόσεις Ψυχογιός

Ο Καζούο Ισιγκούρο αποτελεί μία από τις σημαντικότερες λογοτεχνικές φιγούρες της εποχής μας. Ο Βρετανός συγγραφέας, με καταγωγή από την Ιαπωνία, όπως φανερώνεται άλλωστε κι από το όνομά του, έγινε αρκετά δημοφιλής στη χώρα μας, από τη στιγμή που η Σουηδική Ακαδημία τον βράβευσε το 2017 με το Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Προσωπικά, ήρθα σε επαφή με το έργο του, κατά τη διάρκεια των φοιτητικών μου χρόνων, διαβάζοντας το δυστοπικό μυθιστόρημα «Μη μ' αφήσεις ποτέ», που κυκλοφορούσε τότε από τις εκδόσεις Καστανιώτη, εξαιρετικά μεταφρασμένο από την κύρια Τόνια Κοβαλένκο. Ακολούθησε το «Τα απομεινάρια μιας μέρας» και το «Αχνή θέα των λόφων» που επανακυκλοφόρησαν από τις εκδόσεις Ψυχογιός, στο δυναμικό των οποίων ανήκει ο Βρετανός συγγραφέας τα τελευταία χρόνια, σε μετάφραση της Αργυρώς Μαντόγλου.

Πρόσφατα, διάβασα το «Όταν ήμαστε ορφανοί», που κυκλοφόρησε ξανά, σε νέα μετάφραση, με την υπογραφή - εγγύηση, της κυρίας Μαντόγλου. Πρόκειται για ένα αμιγώς κοινωνικό μυθιστόρημα, στο οποίο ωστόσο συναντάμε στοιχεία αστυνομικής πλοκής, καθώς και ιστορικές αναφορές, αφού η ιστορία που μας αφηγείται ο συγγραφέας καλύπτει χρονολογικά μία περίοδο που ξεκινά το 1930 και φτάνει έως και το 1958.

Βασικός μυθιστορηματικός χαρακτήρας, απ' την πλευρά του οποίου ξετυλίγεται το νήμα της ιστορίας, αφού για ακόμα μία φορά ο συγγραφέας κάνει χρήση της πρωτοπρόσωπης αφήγησης, είναι ο καταξιωμένος Βρετανός ιδιωτικός ερευνητής Κρίστοφερ Μπανκς, ο

ο οποίος γεννήθηκε στη Σαγκάη, όπου και έμεινε για μερικά χρόνια με τους γονείς του, αφού ο πατέρας του εργαζόταν σε μία εμπορική εταιρεία, ως υψηλόβαθμο στέλεχος. Μία εταιρεία, η οποία ωστόσο είχε και έντονη παράνομη δράση, δράση που σχετιζόταν με τη διακίνηση ναρκωτικών.

Η ενασχόληση του πατέρα με το όπιο, οδηγεί στην αναπάντεχη εξαφάνιση των γονέων του, εξαφάνιση που εξαναγκάζει τον μικρό Κρίστοφερ να μεταναστεύσει βιαστικά στην Αγγλία για τη δική του ασφάλεια. Στις αποσκευές του παίρνει μαζί τις αναμνήσεις της παιδικής του ηλικίας, αναμνήσεις θολές και τραυματικές. Αναμνήσεις που πικρίζουν, γιατί είναι διαποτισμένες με τον καημό του μικρού ήρωα, καημός που σχετίζεται με το ερώτημα «Τι απέγιναν οι γονείς του;». Ένα ερώτημα που βασανίζει τον Κρίστοφερ για χρόνια, ενώ δρα καθοριστικά στην πορεία που λαμβάνει η ζωή του, επηρεάζει τα όνειρα και τις φιλοδοξίες του, καθώς και την επιλογή του επαγγέλματός του. Ο μικρός Κρίστοφερ μεγαλώνει με το όνειρο να γίνει ένας πετυχημένος ντετέκτιβ, που θα καταφέρει να εντοπίσει στοιχεία που σχετίζονται με την τύχη των γονιών του.

Από το Λονδίνο του μεσοπολέμου, στη Σαγκάη και τις ερειπωμένες συνοικίες, που βουλιάζουν στη φτώχεια και την εξαθλίωση, σε μία εποχή έκρυθμων κοινωνικό-πολιτικών καταστάσεων όπου η Ιαπωνία έχει εισβάλει στην Κίνα, ο ήρωας του Καζούο Ισιγκούρο επιδίδεται σε ένα ταξίδι στο παρελθόν, ένα ταξίδι μέσα από αναμνήσεις, ανοιχτές πληγές που ακόμη αιμορραγούν και πονάνε. Πονάνε πολύ.

Ο Κρίστοφερ αναμοχλεύει το παρελθόν, φυσώντας τη σκόνη που έχει καθίσει επάνω στις αναμνήσεις που σχετίζονται με τους γονείς του και προσπαθεί μέσα από την ανάκληση τους, να δώσει απαντήσεις στα δυσεπίλυτα ερωτήματα, που τον απασχολούν εδώ και χρόνια. Ο καιρός όμως έχει περάσει, ο χρόνος έχει θολώσει τον νου, παραμορφώνοντας τις αναμνήσεις του Κρίστοφερ, οι οποίες πλάθονται εκ νέου, και αναβιώνουν στιγμές της οικογενειακής τους καθημερινότητας. Στιγμές που αφορούν κυρίως τους συζυγικούς καβγάδες, αλλά και στιγμές στο επίκεντρο των οποίων βρίσκεται η εξιδανικευμένη μητρική φιγούρα, κι η προσκόλληση του μικρού Κρίστοφερ στη μητέρα του, ενός μικρού αγοριού που αποζητά την αποδοχή και την επιβράβευσή της.

Ο Κρίστοφερ Μπανκς επιδεικνύει μία εμμονική προσκόλληση στο παρελθόν, και συγκεκριμένα στην μητέρα του, και στην επιθυμία του να καταφέρει να εντοπίσει ζωντανούς τους γονείς του, και να ενώσει ξανά την διαλυμένη οικογένειά του. Η προσκόλληση αυτή λειτουργεί ως εμπόδιο στη δημιουργία μίας κανονικής καθημερινότητας. Ο Κρίστοφερ αντιμετωπίζει δυσκολίες στην οικοδόμηση μίας τυπικής κοινωνικής ζωής. Φαίνεται να αδυνατεί να συνάψει ουσιαστικές διαπροσωπικές σχέσεις, ενώ αποφεύγει τη δημιουργία ερωτικών δεσμών, αφιερώνοντας την προσοχή και την ενέργεια του εξ' ολοκλήρου στην προσπάθεια εκπλήρωσης του παιδικού του ονείρου.

Για άλλη μία φορά, ο Καζούο Ισιγκούρο δημιουργεί ένα μυθιστόρημα που επικεντρώνεται τόσο γύρω από τη μνήμη, και την υποκειμενική της διάσταση, όσο και γύρω από το χρέος και την ανάγκη πραγματοποίησής του, που θα

επιφέρει την πολυπόθητη λύτρωση. Το «Όταν ήμαστε ορφανοί» είναι ένα σπαρακτικό και γλυκόπικρό μυθιστόρημα, που διαθέτει μία μυστηριακή γοητεία, που οφείλεται στο ότι τα κείμενα του Ισιγκούρο διέπονται από αυτό το «κάτι», το ανεξήγητο, το αθόρυβο, και σχεδόν άρατο, που παρότι ως κείμενα δεν χαρακτηρίζονται από πλοκή με ένταση, καταφέρνουν και σε κρατούν δέσμιο!